

**Analýza existujúcich politík a opatrení v oblasti
zamestnania a podnikania štátnych príslušníkov
tretích krajín na území SR**

Bratislava, máj 2014

Projekt Zlepšenie podmienok na trhu práce a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín je spolufinancovaný Európskou úniou z Európskeho fondu pre integráciu štátnych príslušníkov tretích krajín.

Solidarita pri riadení migračných tokov.

Vydavateľ:

Slovak Business Agency

Vypracovali:

Mgr. Daniel Pitoňák

Ing. Patrik Hunya

© SBA, Bratislava, 2014

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod.....	4
1. Úvod k migračným teóriám.....	5
2. Vývoj migračnej politiky v SR od roku 1990.....	7
2.1 Zásady migračnej politiky SR	7
2.2 Koncepcia migračnej politiky SR	8
2.3 Koncepcia integrácie cudzincov SR.....	9
2.4 Programové vyhlásenie vlády SR 2010 – 2014	11
2.5 Koncepčné zámery migračnej politiky SR na obdobie rokov 2011 – 2015.....	12
2.6 Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020.....	12
2.7 Minerva 2.0 – Slovensko do prvej ligy	13
2.8 Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016	14
2.9 Integrovaná politika SR 2014.....	14
3. Platná legislatíva v oblasti zamestnávania a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín	17
3.1 Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov	17
3.1.1 Trvalý pobyt	19
3.1.1.1 Trvalý pobyt na päť rokov.....	20
3.1.1.2 Trvalý pobyt na neobmedzený čas	21
3.1.1.3 Dlhodobý pobyt.....	21
3.1.2 Prechodný pobyt.....	22
3.1.2.1 Prechodný pobyt na účel podnikania	23
3.1.2.2 Prechodný pobyt na účel zamestnania	23
3.1.2.3 Prechodný pobyt na účel štúdia.....	25
3.1.2.4 Prechodný pobyt na účel osobitnej činnosti	25
3.1.2.5 Prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja.....	26
3.1.2.6 Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny	26
3.1.2.7 Prechodný pobyt na účel plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl	27
3.1.2.8 Prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí	27
3.1.2.9 Prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte	27
3.1.2.10 Modrá karta	28
3.1.3 Tolerovaný pobyt	29
3.2 Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti.....	29
3.2.1 Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu.....	31
3.2.2 Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta	32
3.2.3 Povolenie na zamestnanie	32
Záver.....	37
Zoznam bibliografických zdrojov	38

Úvod

Dokument pod názvom *Analýza existujúcich politík a opatrení v oblasti zamestnania a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín* bol spracovaný Slovak Business Agency v rámci implementácie projektu s názvom Zlepšenie podmienok na trhu práce a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín.

Hlavným cieľom dokumentu je **zmapovanie politík a opatrení, ktoré sa týkajú zamestnania a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín.**

Prvá kapitola je venovaná opisu jednotlivých **teórií migrácie**. Teórie migrácie definujú a odôvodňujú migračné pohyby, pričom zakaždým čerpajú z úplne iných analýz a sú zamerané na iné teoretické východiská z pohľadu migrácie.

V druhej kapitole je charakterizovaných deväť strategických dokumentov v oblasti migračnej politiky so zameraním na zamestnanie a podnikanie štátnych príslušníkov tretích krajín (cudzincov), pričom je dodržaný chronologický vývoj ich prijatia. Konkrétne sú to nasledovné dokumenty: **Zásady migračnej politiky SR, Konceptia migračnej politiky SR, Konceptia integrácie cudzincov SR, Programové vyhlásenie vlády SR 2010 – 2014, Konceptné zámery migračnej politiky SR na obdobie rokov 2011 – 2015, Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020, Minerva 2.0 – Slovensko do prvej ligy, Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016 a Integračná politika SR 2014.**

V tretej kapitole sú podrobne analyzované dva zákony, **zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a **zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorých pôsobnosť je zameraná na ekonomickú, spoločenskú i vzdelanostnú integráciu cudzincov na území Slovenskej republiky. V našej analýze sme sa zamerali hlavne na rozbor legislatívy, ktorá zodpovedá ekonomickej integrácii cudzincov s dôrazom na štátnych príslušníkov tretích krajín a ich zamestnanie, resp. podnikanie na území SR.

1. Úvod k migračným teóriám

V súčasnosti neexistuje jedna ucelená teória migrácie, ktorá zdôvodňuje migračné pohyby obyvateľov našej planéty, ale existujú viaceré teórie, pričom každá čerpá z úplne iných analýz a je zameraná na iné teoretické východiská z pohľadu migrácie.

Makroekonomická neoklasická teória – založená na nerovnováhe medzi regionálnymi trhmi práce, chápe migrantov ako „dodávateľov“ práce. Považuje rozdiely v mzdách resp. v dopyte a ponuke práce v imigračných a emigračných krajinách za kardinálny faktor determinujúci rozhodnutie migrovať. Príchod pracovnej sily do ekonomicky vyvinutejších krajín je kompenzovaný následným prílivom kapitálu do ekonomicky zaostalejších krajín. Túto teóriu ovplyvňuje politika jednotlivých krajín a ich ovplyvňovanie trhu práce.

Teória duálneho pracovného trhu – vychádza z chronického vnútorného dopytu po nízko kvalifikovaných pracovných silách v moderných industriálnych spoločnostiach. Zamestnávanie zahraničných pracovných migrantov je pre krajinu výhodnejšie, pretože pri nízko kvalifikovanej práci vykonávanej pôvodných obyvateľom by krajina musela upraviť mzdu za túto prácu, čo by znamenalo nárast miezd na celom trhu práce a následnú infláciu. Preto je lacnejším riešením pre krajinu otvorenie pracovného trhu zahraničným migrantom, pre ktorých je táto mzda vyššia ako v krajine pôvodu.

Teória svetového systému – vychádza z makro sociologického prístupu, ktorý sa zameriava na štruktúru trhu celého sveta. Interpretuje formovanie mobilnej populácie v periférnych nekapitalistických spoločnostiach ako výsledok celosvetového prenikania kapitalistických ekonomických vzťahov.

Gravitačná teória – podstatou je spojitosť medzi migráciou a vzdialenosťou. Čím je vzdialenosť medzi dvoma regiónmi väčšia, tým je menšia intenzita migrácie.

Teória humánnej ekológie – je vybudovaná na koncepte ekologického komplexu pozostávajúceho zo štyroch elementov – obyvateľstva, prostredia, technológie a organizácie. Migrácia je procesom, ktorý ustanovuje rovnováhu medzi veľkosťou a skladbou populácie a jej organizačnou štruktúrou. Nerovnováha je spôsobená najmä zmenami technológií a prostredia.

Inštitucionálne teórie – poukazujú na to, že v prípade migrácie na medzinárodnom poli vznikajú rozličné organizácie na uspokojovanie dopytu tvoreného veľkým objemom pracovnej sily z vysielajúcich krajín a obmedzeným počtom pracovných príležitostí. Preto sa príslušná krajina snaží regulovať vstup migrantov na svoje územie.

Teória sietí – dôraz je kladený na jestvujúce sociálne siete, ktoré spájajú migrantov s bývalými migrantmi, s potenciálnymi migrantmi a tiež nemigrujúcimi ľuďmi v prijímajúcich aj vysielajúcich krajinách.

Mikroekonomická neoklasická teória – migranti sú považovaní za „investorov do humánneho kapitálu“, ale sú chápaní aj ako konzumenti a producenti zdrojov do domácností. Migrácia je tu vnímaná ako investícia do ľudského kapitálu.

Nová ekonómia pracovnej migrácie – vyzdvihuje v súčasnosti viac úlohu rodiny (skupiny) v procese rozhodovania sa o migrácii, hovorí o rozdieloch v mzdách medzi vysielajúcimi a prijímajúcimi krajinami a tiež o kompenzáciách neprítomnosti migrantov vo vysielajúcich krajinách.

Teória užitočnosti miesta – definuje migráciu ako formu individuálnej či skupinovej adaptácie na vnímané zmeny v prostredí. Miesto pôvodu a destinácia nadobúdajú význam len v rámci ich špecifickej percepcie jedincom.

Teória push a pull faktorov – hovorí o dvoch vplyvoch na migranta, ktoré determinujú jeho rozhodnutie opustiť voju krajinu pôvodu a výber konkrétnej emigračnej krajiny. Pri push faktore ide o vypudzujúce faktory (nezamestnanosť, bieda, hlad, vojny) z krajiny pôvodu a pri pull faktore ide o priťahujúce faktory (zaujímavý trh práce, dopyt po pracovnej sile, bezpečnosť krajiny či bohatstvo) v emigračnej krajine. Táto teória migrácie je v súčasnosti najrozšírenejšia, pretože sa najviac prikláňa k realite migrujúcich ľudí. Pull a push faktory sa označujú aj ako motivačné faktory, čiže tie, ktoré človeka príjmu rozhodnúť sa (Brnula, 2008).

2. Vývoj migračnej politiky v SR od roku 1990

Migračná politika v SR je vymedzená mnohými špecifickými udalosťami. Medzi základné spoločenské, politické i hospodárske udalosti môžeme začleniť zmeny v 90. rokoch 20. storočia, ktoré prebehli v strednej a východnej Európe, pričom v moderných dejinách Slovenskej republiky bol hlavným medzníkom v systematickom prístupe k migráciám rok 1990, kedy sa Slovenská republika v rámci Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky priradila k demokratickým krajinám uznávajúcim základné medzinárodné dokumenty v oblasti ochrany ľudských práv (ako napr. Ženevský dohovor o právnom postavení utečencov z roku 1951 a New – Yorský protokol týkajúci sa právneho postavenia utečencov z roku 1967).

Migračná politika tvorí súčasť štátnej politiky SR a je úzko prepojená so zahraničnopolitickými vzťahmi a záväzkami SR. Slovenská republika v otázke migrácie podlieha medzinárodným normám, vyplývajúcim z jej členstva v medzinárodných inštitúciách. Migračná politika SR predstavuje systém konkrétnych krokov a opatrení štátu, smerujúcich k účelnej regulácii migrácie v súlade so záujmami štátu a príslušnými medzinárodnými dohodami. Migračná politika je prezentovaná prepojením medzi **trhom práce, sociálnym postavením občanov, kultúrou, vzdelaním, zahraničnou politikou štátu, humanitnými aspektmi a vnútornou bezpečnosťou.**

2.1 Zásady migračnej politiky SR

Dňom 1. 1. 1993 Slovenská republika prevzala na seba plnú zodpovednosť za svoju zahraničnú i domácu politiku (vrátane migračnej politiky). Pre potreby plnohodnotnej a efektívnej migračnej politiky a jej cieľavedomého napĺňania bolo nutné formulovať jej základné princípy a tie následne pretransformovať do príslušných právnych predpisov, ktoré mimo iného vymedzujú systém zainteresovaných inštitúcií, ich postavenie, vzájomné vzťahy a postupy. Uznesením vlády č. 846/1993 boli schválené **Zásady migračnej politiky SR**. Tieto Zásady odzrkadľovali objektívnu realitu v danom čase a v praxi ich využívali príslušné štátne inštitúcie krajiny. Zásady pozostávali z 10 krátkych ustanovení, ktoré už dnes absolútne nezodpovedajú vecnému vývoju ani aktuálnym požiadavkám na poli zahraničnej migrácie v krajine i priestore strednej Európy. Rovnako vtedajšie právne predpisy SR týkajúce sa pobytu cudzincov a azylu (zákon č. 73/1995 o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky resp.

č. 283/1995 o utečencoch) boli značne formálne a povrchné, pričom daný fakt bol koncom 90. rokov často kritizovaný expertmi, medzivládnyimi a mimovládnyimi organizáciami, akademickou obcou či migrantmi samotnými (Divinský, 2007).

2.2 Konceptia migračnej politiky SR

Začiatkom tohto storočia pretrvávala absencia strategického dokumentu upravujúceho migračnú politiku Slovenskej republiky, ktorý by upravoval penetráciu cudzincov na územie SR. Daný stav sa zlepšil až po vstupe SR do Európskej Únie v roku 2004. Začiatkom **roka 2005** bola uznesením vlády č. 11/2005 prijatá **Konceptia migračnej politiky SR**¹. Konceptia migračnej politiky SR predstavovala prvý ucelenejší dokument štátu v oblasti migračnej politiky. Konceptia „nanovo definuje štátny záujem Slovenskej republiky súvisiaci s prijímaním a pobytom migrantov na jej území“. Je vytvorená na báze implementovania právnych aktov EÚ do sústavy právnych noriem SR. Konceptia migračnej politiky Slovenskej republiky obsahuje nasledujúce princípy:

- **Princíp suverenity** – zabezpečuje právo Slovenskej republiky chrániť svoje národné záujmy a regulovať migráciu, t.j. prijímanie, pobyt a návrat cudzincov, s ohľadom na zachovanie spoločenskej stability, ochrany tradičného spôsobu života, a to na základe ekonomických a sociálnych možností Slovenskej republiky, rešpektujúc pritom záväzky, ktoré jej vyplývajú z medzinárodných zmlúv a dokumentov a vytvára podmienky na zintenzívnenie boja proti nelegálnej migrácii a terorizmu.
- **Princíp zákonnosti** – vychádza z rešpektovania Ústavy Slovenskej republiky, medzinárodných zmlúv a dokumentov, práva Európskych spoločenstiev a Európskej únie a právnych predpisov Slovenskej republiky upravujúcich predmetnú oblasť s akcentom na zaručovanie, dodržiavanie a ochranu ľudských práv a základných slobôd.
- **Princíp regulácie legálnej migrácie** – vytvára priestor na prijímanie zákonných postupov regulácie migrácie v súlade so záujmami Slovenskej republiky, najmä s ohľadom na stav ekonomickej, politickej a kultúrnej stability spoločnosti, ako aj

¹ <http://www.minv.sk/?zamer-migracnej-politiky-slovenskej-republiky&subor=10500>

situáciu na trhu práce a štruktúru zamestnanosti, a to prostredníctvom štátnej migračnej politiky formami riadeného a regulovaného prísťahovalectva.

- **Princíp aktívnej spolupráce s Európskou úniou** – vstupom Slovenskej republiky do Európskej únie sa kladie dôraz na zabezpečovanie jednotnej politiky v oblasti udeľovania azylu a na vytváranie trvalých riešení súvisiacich s realizáciou migračnej politiky v súčinnosti s medzinárodnými organizáciami a mimovládnyimi organizáciami.
- **Princíp zákazu diskriminácie** – predstavuje poskytovanie rovnakých príležitostí pre všetkých cudzincov, ktorí sa legálne zdržiavajú na území Slovenskej republiky a vylučuje možnosť diskriminácie a poskytovania akýchkoľvek privilégií a výhod jednotlivým osobám.
- **Princíp flexibility** – predpokladá vytváranie priestoru na inováciu prijatých opatrení a postupov v oblasti migračnej politiky.

Dokument predstavoval významný pokrok v oblasti imigračnej, azylovej a integračnej politiky štátu a položil základný kameň pre rozvoj modernej migračnej politiky Slovenskej republiky.

2.3 Konceptia integrácie cudzincov SR

Zahraničná migrácia predstavovala charakteristický prejav globalizácie a jednou z hlavných výziev 21. storočia. Integračná politika ako súčasť globálneho prístupu k migrácii je zároveň jednou z hlavných priorít agendy Európskej únie. Z tohto dôvodu bola **v roku 2009** prijatá **Konceptia integrácie cudzincov SR²**, ktorá je prvým komplexným koncepčným materiálom, ktorý sa venoval problematike integrácie cudzincov. Obsahom Konceptie integračnej politiky SR boli predovšetkým **legislatívne, organizačné, koncepčné a praktické opatrenia** na realizáciu hlavných zámerov a úloh v oblasti integrácie cudzincov žijúcich na území SR. Cieľovou skupinou integrácie sú cudzinci:

- s udeleným povolením na **prechodný pobyt na účel zamestnania**, t. j. na osoby uplatňujúce sa na trhu práce,

² <http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/konceptia-integracie-cudzincov-v-slovenskej-republike.pdf>

- s udeleným povolením na **prechodný pobyt na účel podnikania**, t. j. na samostatne zárobkovo činné osoby,
- s udeleným povolením na prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny, t. j. na rodinných príslušníkov – manželky a deti cudzincov uvedených v bode 1 a 2,
- s právom na prechodný pobyt na základe osvedčenia Slováka žijúceho v zahraničí a ich rodinných príslušníkov,
- s udeleným povolením na trvalý pobyt,
- s právom na pobyt na základe registrácie, t. j. na štátnych občanov Európskeho hospodárskeho priestoru,
- tzv. zvýhodnených, s udeleným povolením na trvalý pobyt, t. j. rodinných príslušníkov občanov Európskeho hospodárskeho priestoru – štátnych občanov tretích krajín,
- požívajúcich medzinárodnú ochranu udelenú Slovenskou republikou, t. j. osoby s udeleným azylom a poskytnutou doplnkovou ochranou,
- s udeleným povolením na tolerovaný pobyt, ktorí sú maloletým dieťaťom nájdeným na území SR,
- s udeleným povolením na tolerovaný pobyt, ktorí sú obeťou trestného činu súvisiaceho s obchodovaním s ľuďmi.

V koncepciách sú popísané hlavné oblasti integračných aktivít:

- **zamestnanosť a prístup na trh práce**,
- ubytovanie (prístup k sociálnemu ubytovaniu),
- vzdelávanie (jazykové kurzy, rekvalifikácia, medzinárodné uznávanie dokladov),
- sociálne zabezpečenie,
- zdravotná starostlivosť,
- začlenenie cudzincov do majoritnej spoločnosti (občianska participácia, vzťahy s miestnou komunitou, zvyšovanie povedomia, informačná a komunikačná stratégia) a
- nadobúdanie štátneho občianstva.

Na základe Spoločných základných princípov integračnej politiky prisťahovalcov v krajinách Európskej únie (2004) bola v koncepciách identifikovaná **zamestnanosť za kľúčovú pre integračný proces, pričom zamestnanosť predstavovala základ pre účasť prisťahovalcov na rozvoji prijímajúcej spoločnosti, ako aj predpoklad toho, aby bol tento prínos**

prist'ahovalcov pre spoločnosť viditeľný. Z hľadiska manažmentu migrácie za prácou však Slovenská republika **nebude** uplatňovať model založený iba na princípe vykrytia **nedostatkových profesií** na trhu práce, ale zameria sa na podporu manažmentu migrácie **vysokokvalifikovaných pracovných síl z tretích krajín**, ktoré prispejú k celkovej konkurencieschopnosti SR, a to najmä na imigráciu študentov, vedeckých a výskumných pracovníkov, umelcov, podnikateľov, pričom sa taktiež zameria aj na skupiny zahraničných Slovákov, žijúcich v rôznych krajinách v rámci diaspór.

2.4 Programové vyhlásenie vlády SR 2010 – 2014

Po parlamentných voľbách v júni 2010 sa zmenilo zastúpenie v Národnej rade Slovenskej republiky, keďže novú vládu sformovali pravicové strany, pričom daná udalosť prispela k pomerne radikálnemu posunu v chápaní problematiky zahraničnej migrácie v Slovenskej republike.

V **Programovom vyhlásení vlády SR 2010 – 2014** z augusta 2010 sa v časti **4.2 Vnútorňý poriadok a bezpečnosť** uvádza³, že Vláda SR skvalitní mechanizmy manažmentu migrácie a integrácie cudzincov, pričom sa zdôrazňovalo zosúladenie a harmonizácia postupov a politík v týchto oblastiach. Programové vyhlásenie vlády z roku 2010, v častiach týkajúcich sa migrantov, znelo viac než prínosne, prospešne a progresívne.

Vláda SR sa ďalej v Programovom vyhlásení z roku 2010 zaviazala, že pripraví koncepčné zámery migračnej politiky Slovenskej republiky na obdobie rokov 2011 – 2015. Táto iniciatíva bola viac než opodstatnená, pretože v tom čase ešte stále platná koncepcia (Koncepcia migračnej politiky Slovenskej republiky pochádzajúca z roku 2005) očividne prestávala reflektovať dynamický kvantitatívny i kvalitatívny vývoj v SR od jej vstupu do EÚ a de facto tak už nevyhovovala potrebám krajiny na poli zahraničnej migrácie v roku 2010⁴.

³ <http://www.vlada.gov.sk/programove-vyhlasenie-vlady-sr-na-obdobie-rokov-2010-2014/>

⁴ <http://www.iz.sk/download-files/sk/iom/iom-migracne-trendy-v-sr-2004-2008.pdf>

2.5 Konceptčné zámery migračnej politiky SR na obdobie rokov 2011 – 2015

Koncepciu migračnej politiky Slovenskej republiky z roku 2005 aktualizoval dokument Konceptčné zámery migračnej politiky Slovenskej republiky na obdobie rokov 2011 – 2015⁵, ktorý schválila vláda SR uznesením č. 67 z 2. februára 2011. V koncepčných zámeroch migračnej politiky na dosiahnutie hlavného cieľa uvedeného v Programovom vyhlásení vlády SR 2010 – 2014 na podporu vytvárania predpokladov na zvyšovanie kvality života a životnej úrovne obyvateľov Slovenskej republiky vláda Slovenskej republiky upriamila svoju pozornosť najmä v oblastiach:

- medzinárodnej spolupráce,
- prípravy a tvorby národnej legislatívy a jej zosúladenia s legislatívou Európskej únie,
- ochrany hraníc,
- **riadenej migrácie – aktívnej migračnej politiky** a
- organizačného a inštitucionálneho zabezpečenia.

Hlavne v oblasti **riadenej migrácie – aktívnej migračnej politiky** sa zdôrazňuje príspevok mobility pracovnej sily a pracovného prísťahovalectva k zvýšeniu konkurencie a efektívnosti hospodárstva. V dokumente sa vyzdvihuje potreba vytvárania pružných systémov prijímania migrantov operatívne reagujúcich na priority, potreby a počty pracovníkov.

2.6 Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 574 z 31. augusta 2011 bola **v roku 2011 prijatá Migračná politika Slovenskej republiky s výhľadom do roku 2020**⁶. Je fundamentálnym dokumentom pre budovanie modernej a cieľavedomej politiky vlády Slovenskej republiky v oblasti migrácie s vyjadrením pripravenosti a ochoty podieľať sa na harmonizácii migračných politík jednotlivých štátov v rámci Európskej únie. Migračná politika Slovenskej republiky

⁵ <https://lt.justice.gov.sk/Attachment/vlastnymat.rtf?instEID=-1&attEID=30767&docEID=149606&matEID=3494&langEID=1&tStamp=20101228152635123>

⁶ http://www.emn.sk/phocadownload/documents/migracna_politika_sr_2020_sk.pdf

s výhľadom do roku 2020 zdôrazňuje aktuálne trendy v oblasti manažmentu migrácie v rámci Európskej únie, pričom v nadväznosti na analýzu potrieb národného hospodárstva a pracovného trhu je potrebné cieľavedome pôsobiť v oblasti oprávnenosti pobytu, **zamestnávania migrantov, podnikania**, vzdelávania migrantov a poskytovania zdravotnej starostlivosti migrantom.

2.7 Minerva 2.0 – Slovensko do prvej ligy

Migračná politika Slovenskej republiky sa v jednotlivých častiach dokumentu odvoláva na koncepčný dokument **Minerva 2.0 – Slovensko do prvej ligy**⁷. Dokument vyzýva k vytvoreniu lepších podmienok na prijímanie vysokokvalifikovaných pracovníkov⁸, čo môže výrazne napomôcť k oživeniu pracovného, vedeckého a vzdelávacieho prostredia a prispieť k fluktuácii nových myšlienok a procesov a vzniku nových pracovných miest.

Demografický vývoj na Slovensku, ako uvádza Bleha, Šprocha a Vaňo (2013), aj v Európe naznačuje, že slovenský trh práce je závislý na ľudskom kapitále zo zahraničia, a preto je potrebné v oblasti migrácie vytvoriť také podmienky, aby migranti mali záujem prichádzať na Slovensko, aby sa tu mohli stať platnými členmi spoločnosti a neskôr aj plnohodnotnými občanmi, pretože Slovensko v súčasnosti výrazne zaostáva v integračnej politike, ktorá je nevyhnutnou súčasťou úspešnej migračnej politiky.

V dokumente sa navrhuje presadiť v slovenských podmienkach nástroj na zlepšenie migračnej politiky a prijímania migrantov na územie SR pomocou:

- zavedenia tzv. Slovenskej karty, ktorá by uľahčovala príchod a pobyt migrantov, ktorých chceme na Slovensko prilákať a udržať si,
- zavedenie bodového systému, ktorý umožní príchod migrantov spĺňajúcich rôzne preferencie Slovenska⁹.

⁷ http://www.rokovania.sk/File.aspx/ViewDocumentHtml/Mater-Dokum-137268?prefixFile=m_

⁸ Najmä: študenti vysokých škôl, výskumníci či vedci, podnikatelia v oblasti inovácií a prenosu výskumu do praxe

⁹ Napríklad dosiahnutý stupeň vzdelania, odvetvie, v ktorom cudzinec pracuje, výška možnej investície, ktorú cudzinec prinesie na Slovensko, a pod.

V dokumente sa navrhuje držiteľom daných dvoch nástrojov na zlepšenie prijímania migrantov na územie SR poskytnúť zjednodušené podmienky vstupu a pobytu na územie SR, možnosť komunikácie v anglickom jazyku na príslušných úradoch, zrýchlenie a zjednodušenie konania v prípade udeľovania víz a povolení k pobytu a mnoho ďalších opatrení.

2.8 Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016

V Programovom vyhlásení vlády SR na roky 2012 – 2016¹⁰ v časti Vnútorň poriadok a bezpečnosť sa vláda zaväzuje rozvíjať politiky Európskej únie zamerané na zvýšenie úrovne ochrany vonkajšej hranice pri súčasnom **uľahčení legitímnych ciest občanov tretích štátov**. Vo vízovej politike bude prioritou vlády redukcia rozsahu vízovej povinnosti pre občanov Slovenskej republiky, zachovanie a dosiahnutie recipročných podmienok vo vízových vzťahoch s tretími štátmi.

V časti Výskum a vývoj je uvedené, že v rámci danej oblasti bude vláda podporovať legislatívne zmeny, ktorými sa zabezpečí **príchod kvalitných študentov a výskumných pracovníkov z tretích krajín** za účelom študovať resp. pracovať na území Slovenskej republiky.

2.9 Integračná politika SR 2014

Integračná politika SR 2014 priamo nadväzuje na Koncepciu integrácie cudzincov v SR (z roku 2009) a stanovuje celkový rámec vykonávania integračných aktivít. Integračná politika navrhuje nové vízie a smerovanie v oblasti integrácie cudzincov. Vytvára rámec pre príslušné politiky, ktoré budú ďalej rozpracované zodpovednými aktérmi v oblasti integračnej politiky na príslušné akčné plány. Realizácia integračnej politiky vychádza z koordinovanej spolupráce štátnych orgánov, orgánov miestnej štátnej správy, samosprávy ako aj samotných komunít cudzincov a predpokladá zapojenie mimovládnych a iných organizácií pôsobiacich v

¹⁰ <http://www.vlada.gov.sk/programove-vyhlasenie-vlady-sr-na-roky-2012-2016/>

oblasti integrácie cudzincov¹¹.

Podľa Integračnej politiky SR: „musia integračné opatrenia viesť k existencii koordinovaných a navzájom prepojených nástrojov a aktivít, vrátane činnosti civilnej inštitúcie prvého kontaktu pre cudzincov, informačných, poradenských centier pre cudzincov a komplexných nástrojov predpríchodovej a popríchodovej orientácie vrátane zapojenia členov migrantských komunít do procesu integrácie, ktorí pracujú priamo s komunitami migrantov v regiónoch.. Tieto konkrétne nástroje integračnej politiky umožnia cudzincom zaradiť sa na pracovný trh, ovládať jazyk prijímajúcej krajiny, mať prístup k vzdelaniu, zdravotnej starostlivosti, sociálnym službám, bývaniu a uznaniu kultúrnych špecifik, ako aj uznaniu ich právneho štatútu, účasti na občianskom a politickom živote, prípadne udeleniu štátneho občianstva SR“.

V Integračnej politike SR je uvedených osem oblastí opatrení, ktoré sa venujú integračnej politike z pohľadu samosprávnych krajov, bývania, kultúrnej a spoločenskej integrácie, zdravotnej starostlivosti, vzdelávania, **zamestnanosti a sociálnej ochrany**, občianstva Slovenskej republiky a maloletých bez sprievodu.

V oblasti zamestnanosti a sociálnej ochrany autori Mihály a Divinský (2011) vo svojej práci uvádzajú: „Slovenská republika – pokiaľ chce byť dlhodobou úspešnou krajinou (a to nie len po ekonomickej stránke) – sa musí zapojiť do globálneho boja o kvalitné a vysokokvalifikované, ako aj deficitné nižšie kvalifikované pracovné sily pôvodom zo zahraničia.“ Z tohto dôvodu by mala byť integračná politika zameraná na iniciatívu zlepšovania a úpravy legislatívy, ktorá by upravovala spoluprácu Slovenska s tretími krajinami, so zámerom stimulovať príchod kvalifikovanej pracovnej sily na Slovensko.

Jednou zo strategických priorít Integračnej politiky SR a politík EÚ je efektívna a zodpovedná integrácia cudzincov na trh práce. V rámci tejto iniciatívy sa podporuje hlavne zamestnanie, ktoré patrí k najvýznamnejším prvkom integrácie cudzinca do spoločnosti. EÚ čoraz viac zdôrazňuje rodový aspekt zamestnania cudzincov, so zameraním na využitie potenciálu žien – migrantiek na trhu práce.

¹¹ <http://www.employment.gov.sk/files/slovensky/ministerstvo/integracia-cudzincov/dokumenty/vlastny-material-integracna-politika-januar-2014.pdf>

V Integračnej politike SR je rozpracovaných 13 opatrení, ktoré by mali byť predmetom rozpracovania v oblasti zamestnanosti a sociálnej ochrany. V oblasti zamestnanosti sú strategické dve opatrenia:

- zatriktívňovať slovenský trh práce v zmysle migračnej politiky štátu s výhľadom do roku 2020 a zároveň upevňovať integráciu cudzincov zjednodušením administratívnych postupov v súvislosti so získavaním povolení na pobyt a zamestnanie (osobitne s prihliadnutím na osoby z tretích krajín, ktoré získali univerzitný diplom na slovenských školách).
- umožniť študentom z tretích krajín možnosť pracovať aj počas štúdia v tých odboroch, kde chýbajú kvalifikovaní pracovníci (v zmysle analýzy potrieb trhu práce).

3. Platná legislatíva v oblasti zamestnávania a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín

Medzi všeobecné legislatívne normy v oblasti zamestnávania a podnikania patria:

- zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 663/2007 Z. z. o minimálnej mzde a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,

V ďalšej časti našej analýzy sa budeme venovať primárne **zákonu č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov** a o zmene a doplnení niektorých zákonov a **zákonu č. 5/2004 o službách zamestnanosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Pôsobnosť vymenovaných zákonov je zameraná, okrem iného, na ekonomickú zložku integrácie. Ekonomická zložka integrácie je zacielená na integrovanie cudzinca z hľadiska zabezpečenia ekonomických istôt (najmä zárobku), čo možno dosiahnuť:

- podnikaním alebo
- zamestnaním.

3.1 Zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Pobyt cudzincov na území SR upravuje zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov v znení neskorších predpisov. Ustanovenia zákona o pobyte cudzincov sú zosúladené s ustanoveniami viacerých záväzných aktov Európskej únie:

- Smernica Rady 2001/40/ES z 28. mája 2001 o vzájomnom uznávaní rozhodnutí o vyhostení štátnych príslušníkov tretích krajín,
- Smernica Rady 2001/51/ES z 28. júna 2001, ktorou sa dopĺňajú ustanovenia článku 26 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985,
- Smernica Rady 2003/86/ES z 22. septembra 2003 o práve na zlúčenie rodiny,
- Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom,
- Smernica Rady 2003/110/ES z 25. novembra 2003 o pomoci v prípadoch tranzitu na účely leteckého odsunu v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011,
- Smernica Rady 2004/81/ES z 29. apríla 2004 o povoleniach na trvalý pobyt, vydávaných štátnym príslušníkom tretích krajín, ktorí sú obeťami nezákonného obchodovania s ľuďmi alebo ktorí boli predmetom konania umožňujúceho nelegálne prisťahovalectvo a ktorí spolupracovali s príslušnými orgánmi,
- Smernica Rady 2004/82/ES z 29. apríla 2004 o povinnosti dopravcov oznamovať údaje o cestujúcich,
- Smernica Rady 2004/114/ES z 13. decembra 2004 o podmienkach prijatia štátnych príslušníkov tretích krajín na účely štúdia, výmen žiakov, neplateného odborného vzdelávania alebo dobrovoľnej služby,
- Smernica Rady 2005/71/ES z 12. októbra 2005 o osobitnom postupe prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vedeckého výskumu,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území,
- Smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania,

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/51/EÚ z 11. mája 2011, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 2003/109/ES na účely rozšírenia jej pôsobnosti na osoby požívajúce medzinárodnú ochranu a
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte.

Základné pojmy:

Cudzinec je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky.

Občan Únie je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky a je štátnym občanom niektorého členského štátu.

Štátny príslušník tretej krajiny je každý, kto nie je štátnym občanom Slovenskej republiky ani občanom Únie, štátnym príslušníkom tretej krajiny sa rozumie aj osoba bez štátnej príslušnosti.

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý plánuje žiť na Slovensku, môže v zmysle zákona o pobyte cudzincov požiadať o povolenie na jeden z troch typov pobytu:

- trvalý pobyt,
- prechodný pobyt a
- tolerovaný pobyt.

3.1.1 Trvalý pobyt

Trvalý pobyt oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa, vycestovať a opätovne vstupovať na územie Slovenskej republiky v čase, na ktorý mu bol trvalý pobyt udelený.

Štátni príslušníci tretích krajín, ktorý majú udelený trvalý pobyt majú vo väčšine oblastí života zhodné práva a povinnosti ako občania SR (napr. zamestnávanie, zdravotná starostlivosť, sociálne veci, verejný život na regionálnej úrovni).

Poznáme tri typy trvalého pobytu:

- trvalý pobyt na päť rokov,
- trvalý pobyt na neobmedzený čas a
- pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny s priznaným postavením osoby s dlhodobým pobytom Európskej únie (dlhodobý pobyt).

3.1.1.1 Trvalý pobyt na päť rokov

Policajný útvar udelí trvalý pobyt (na päť rokov) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny:

- ktorý je manželom štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky alebo závislým príbuzným v priamom rade štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky,
- ktorý je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny (manžel štátneho občana Slovenskej republiky s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky) a ktorý je slobodným dieťaťom mladším ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov alebo dieťaťom mladším ako 18 rokov zvereným do osobnej starostlivosti štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na päť rokov¹²,
- ktorý je nezaopatreným dieťaťom starším ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu, štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom, alebo
- ak je to v záujme Slovenskej republiky.

Policajný útvar rozhodne o žiadosti o udelenie trvalého pobytu na päť rokov **do 90 dní od doručenia žiadosti.**

¹² Trvalý pobyt možno udeliť len vtedy, ak so zlúčením súhlasí aj rodič, ktorému toto dieťa nebolo zverené do osobnej starostlivosti a ktorý má právo stretávať sa s týmto dieťaťom.

3.1.1.2 Trvalý pobyt na neobmedzený čas

Policajný útvar udelí trvalý pobyt na neobmedzený čas (na žiadosť štátneho príslušníka tretej krajiny) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý:

- má najmenej štyri roky udelený trvalý pobyt alebo
- je dieťaťom mladším ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny s trvalým pobytom na neobmedzený čas.

Ministerstvo vnútra môže udeliť trvalý pobyt na neobmedzený čas vo výnimočných prípadoch aj bez splnenia zákonných požiadaviek:

- ak je to potrebné na poskytovanie ochrany a pomoci svedkovi,
- osobe bez štátnej príslušnosti,
- z dôvodov hodných osobitného zreteľa,
- na návrh Slovenskej informačnej služby z dôvodu bezpečnostných záujmov Slovenskej republiky, alebo
- plnoletej osobe, ktorá má udelený tolerovaný pobyt najmenej tri roky, počas ktorých študovala na škole na území Slovenskej republiky.

Policajný útvar o žiadosti o udelenie trvalého pobytu na neobmedzený čas rozhodne **do 90 dní** od doručenia žiadosti.

3.1.1.3 Dlhodobý pobyt

Policajný útvar udelí dlhodobý pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny:

- ktorý sa na území Slovenskej republiky zdržiava oprávnene a nepretržite po dobu piatich rokov bezprostredne pred podaním žiadosti,
- ktorému bol zrušený alebo zanikol dlhodobý pobyt zo zákonom stanovených dôvodov alebo

- ktorý má päť rokov oprávnený, nepretržitý pobyt na území členských štátov ako držiteľ modrej karty a zdržiava sa na území Slovenskej republiky ako držiteľ modrej karty najmenej dva roky bezprostredne pred podaním žiadosti.

Žiadať o dlhodobý pobyt sa **nevzťahuje** na štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý:

- je žiadateľom o udelenie azylu,
- má tolerovaný pobyt,
- požiadal o poskytnutie dočasného útočiska,
- je odídencom,
- má udelený prechodný pobyt na účel štúdia,
- má udelený prechodný pobyt na účel osobitnej činnosti¹³,
- má udelený prechodný pobyt na účel sezónneho zamestnania,
- sa zdržiava na území Slovenskej republiky¹⁴ alebo
- požíva diplomatické výsady a imunity na území Slovenskej republiky podľa medzinárodného práva.

Policajný útvar rozhodne o žiadosti o udelenie dlhodobého pobytu **do 90 dní od doručenia žiadosti**.

3.1.2 Prechodný pobyt

Prechodný pobyt oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny zdržiavať sa, vycestovať a opätovne vstupovať na územie Slovenskej republiky v čase, na aký mu bol policajným útvarom udelený. Prechodný pobyt je viazaný na jeden z nasledujúcich účelov:

¹³ Stáž v rámci štúdia mimo územia Slovenskej republiky, vykonáva činnosť vyplývajúcu z programov vlády Slovenskej republiky alebo z programov Európskej únie, vykonáva plnenie záväzku Slovenskej republiky vyplývajúceho z medzinárodnej zmluvy.

¹⁴ Je vyslaný zamestnávateľom so sídlom v členskom štáte na územie Slovenskej republiky v rámci poskytovania služieb zabezpečovaných týmto zamestnávateľom, je zamestnaný v medzinárodnej hromadnej doprave, ak je na výkon práce na území Slovenskej republiky vyslaný svojím zahraničným zamestnávateľom, je v pracovnom pomere so zamestnávateľom, ktorý má sídlo alebo sídlo organizačnej zložky s pracovnoprávnou subjektivitou mimo územia Slovenskej republiky a ktorý ho vyslal na základe zmluvy uzatvorenej s právnickou osobou alebo fyzickou osobou vykonávať prácu na území Slovenskej republiky.

- na účel podnikania,
- na účel zamestnania,
- na účel štúdia,
- na účel osobitnej činnosti (umelecká, športová, lektorská, dobrovoľnícka, stáž, licencia a pod.),
- na účel výskumu a vývoja,
- na účel zlúčenia rodiny,
- na účel plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl,
- ktorý má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí,
- ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte a

Formou prechodného pobytu je aj tzv. **modrá karta EÚ**.

3.1.2.1 Prechodný pobyt na účel podnikania

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel podnikania na predpokladaný čas podnikania (**najviac na tri roky**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý na území SR podniká alebo bude podnikáť ako fyzická osoba, alebo koná resp. bude konať v mene obchodnej spoločnosti alebo družstva (nie je v pracovnoprávnom vzťahu).

3.1.2.2 Prechodný pobyt na účel zamestnania

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel zamestnania (**najviac na dva roky**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na základe:

- potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta (platí pre prechodný pobyt na účel sezónneho zamestnania najviac na 180 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov),
- povolenia na zamestnanie,
- špecifických prípadov štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, u ktorého sa nevyžaduje povolenie na zamestnanie ani potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného

miesta (podľa § 22 a § 23a zákona č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti v znení neskorších predpisov).

Jednotlivým povoleniam na základe ktorých môže policajný útvar udeliť prechodný pobyt na účel zamestnania štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa venujeme v časti dokumentu, v ktorej sa analyzuje **zákon č. 5/2004 o službách zamestnanosti** a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Existujú výnimky, pri ktorých sa prechodný pobyt na účel zamestnania nevyžaduje do 90 dní od začiatku pobytu na území Slovenskej republiky, ak štátny príslušník tretej krajiny splnil špecifické podmienky¹⁵:

- pracuje pre významného zahraničného investora,
- je vyslaný zamestnávateľom so sídlom v členskom štáte na územie Slovenskej republiky v rámci poskytovania služieb zabezpečovaných týmto zamestnávateľom,
- je zamestnaný v medzinárodnej hromadnej doprave, ak je na výkon práce na území Slovenskej republiky vyslaný svojím zahraničným zamestnávateľom,
- je v pracovnom pomere so zamestnávateľom, ktorý má sídlo alebo sídlo organizačnej zložky s pracovnoprávnou subjektivitou mimo územia Slovenskej republiky a ktorý ho vyslal na základe zmluvy uzatvorenej s právnickou osobou alebo fyzickou osobou vykonávať prácu na území Slovenskej republiky,
- ktorý zabezpečuje na základe obchodnej zmluvy dodávky tovaru alebo služieb a tento tovar dodáva alebo uskutočňuje montáž, záručné a opravárenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo odborné školenia, ak trvanie jeho pracovnoprávneho vzťahu alebo vyslania na výkon práce nepresiahne celkovo 90 dní v roku, alebo
- ktorý pre obchodnú spoločnosť, ktorej bola poskytnutá investičná pomoc zabezpečuje na základe obchodnej zmluvy dodávky tovaru alebo služieb a tento tovar dodáva alebo uskutočňuje montáž, záručné a opravárenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo

¹⁵ Štátny príslušník tretej krajiny je povinný do troch pracovných dní od vstupu hlásiť policajnému útvaru začiatok, miesto a predpokladanú dĺžku pobytu, ak mu bolo udelené schengenské vízum alebo národné vízum alebo ak sa od neho vízum nevyžaduje, ak túto povinnosť nemá ubytovateľ; policajný útvar na požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny vydá potvrdenie o jeho pobyte

odborné školenia, a to počas obdobia, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci.

3.1.2.3 Prechodný pobyt na účel štúdia

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel štúdia (**najviac na šesť rokov**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý:

- je žiakom strednej školy,
- je poslucháčom jazykovej školy,
- je študentom vysokej školy, alebo
- sa zúčastňuje jazykovej alebo odbornej prípravy k štúdiu na vysokej škole, ktorá je organizovaná vysokou školou v Slovenskej republike.

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má udelený prechodný pobyt na účel štúdia, môže počas prechodného pobytu podnikat'.

3.1.2.4 Prechodný pobyt na účel osobitnej činnosti

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel osobitnej činnosti (**najviac na dva roky**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý nie je podnikateľom, na:

- lektorskú činnosť,
- umeleckú činnosť,
- športovú činnosť,
- stáž v rámci štúdia mimo územia Slovenskej republiky,
- činnosť vyplývajúcu z programov vlády Slovenskej republiky alebo z programov Európskej únie,
- plnenie záväzku Slovenskej republiky vyplývajúceho z medzinárodnej zmluvy,
- poskytnutie zdravotnej starostlivosti alebo na sprevádzanie štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorému sa poskytuje zdravotná starostlivosť, ak je to potrebné,
- dobrovoľnícku činnosť alebo

- činnosť novinára akreditovaného v Slovenskej republike.

3.1.2.5 Prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja (**najviac na dva roky**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý vykonáva výskum alebo vývoj na základe dohody o hostovaní, na čas potrebný na dosiahnutie jeho účelu. **Štátny príslušník tretej krajiny**, ktorý má udelený **prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja**, môže počas prechodného pobytu podnikat'.

3.1.2.6 Prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny (do skončenia platnosti pobytu štátneho príslušníka tretej krajiny, ku ktorému si štátny príslušník tretej krajiny uplatňuje právo na zlúčenie rodiny, **najviac na päť rokov**), štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je:

- rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny s prechodným pobytom alebo s trvalým pobytom, pričom za rodinného príslušníka štátneho príslušníka tretej krajiny sa považuje:
 - manžel, ak manželia majú najmenej 18 rokov,
 - slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny a jeho manžela,
 - jeho slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov,
 - slobodné dieťa jeho manžela mladšie ako 18 rokov,
 - jeho nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov alebo nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov jeho manžela, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu,
 - jeho rodič alebo rodič jeho manžela, ktorý je odkázaný na jeho starostlivosť, a v krajine, odkiaľ prichádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu (nevzťahuje sa na štátneho príslušníka tretej krajiny s prechodným pobytom na účel štúdia).

- príbuzným v priamom vzostupnom rade azyllanta mladšieho ako 18 rokov, alebo
- závislou osobou podľa medzinárodnej zmluvy.

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny, môže počas prechodného pobytu podnikat¹⁶.

3.1.2.7 Prechodný pobyt na účel plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených síl

Policajný útvar udelí prechodný pobyt na účel plnenia služobných povinností civilnými zložkami ozbrojených (**najviac na päť rokov**) štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je príslušníkom civilnej zložky vysielajúceho štátu a ktorý je v službách týchto ozbrojených síl.

3.1.2.8 Prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí

Policajný útvar udelí prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má vydané osvedčenie Slováka žijúceho v zahraničí, **najviac na päť rokov**, pričom štátny príslušník tretej krajiny, ktorému bol udelený daný prechodný pobyt **môže podnikat**.

3.1.2.9 Prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte

Policajný útvar udelí prechodný pobyt štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v inom členskom štáte (**najviac na päť rokov**) a ak:

¹⁶ Neplatí pre nezaopatrené slobodné dieťa staršie ako 18 rokov, ktoré sa o seba nedokáže postarať z dôvodu dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu alebo rodiča štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je odkázaný na starostlivosť, pričom v krajine, odkiaľ pochádza, nepožíva náležitú rodinnú podporu.

- podniká na území Slovenskej republiky,
- je zamestnaný na území Slovenskej republiky,
- študuje na škole v Slovenskej republike,
- vykonáva osobitnú činnosť¹⁷ alebo
- je rodinným príslušníkom¹⁸ štátneho príslušníka tretej krajiny podľa písmen a rodina už existovala v inom členskom štáte, ktorý štátnemu príslušníkovi tretej krajiny priznal postavenie osoby s dlhodobým pobytom.

3.1.2.10 Modrá karta

Policajný útvar udelí modrú kartu na účel vysokokvalifikovaného zamestnania¹⁹ štátnemu príslušníkovi tretej krajiny na **tri roky**.²⁰ Modrá karta predstavuje špecifický typ prechodného pobytu. Podmienkou jej získania je pracovná zmluva alebo písomný príslub zamestnávateľa, že štátneho príslušníka tretej krajiny zamestná, najmenej **na obdobie 1 roka**. Dohodnutá mzda musí byť najmenej vo výške **1,5 násobku mzdy v národnom hospodárstve** v príslušnom odvetví (určená Štatistickým úradom Slovenskej republiky). Modrá karta oprávňuje štátneho príslušníka tretej krajiny **vstúpiť, zdržiavať sa, pracovať** na území Slovenskej republiky, **vycestovať** z územia Slovenskej republiky a **opätovne vstúpiť** na územie Slovenskej republiky v čase, na aký mu bola vydaná.

Policajný útvar nemôže udeliť modrú kartu na účel vysokokvalifikovaného zamestnania štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý:

- je žiadateľom o udelenie azylu,
- je azylantom,

¹⁷ Umelecká činnosť, športová činnosť, lektorská činnosť, dobrovoľnícka činnosť, stáž, licencia alebo vykonáva výskum alebo vývoj na základe dohody o hosťovaní

¹⁸ Za rodinného príslušníka štátneho príslušníka tretej krajiny sa v tomto prípade považuje: manžel, ak manželia majú najmenej 18 rokov, slobodné dieťa mladšie ako 18 rokov štátneho príslušníka tretej krajiny a jeho manžela, slobodné dieťa štátneho príslušníka tretej krajiny mladšie ako 18 rokov a slobodné dieťa manžela štátneho príslušníka tretej krajiny mladšie ako 18 rokov.

¹⁹ Vysokokvalifikované zamestnanie je zamestnanie, na ktorého výkon sa vyžaduje vyššia odborná kvalifikácia, ktorá je preukázaná dokladom o vysokoškolskom vzdelaní.

²⁰ V prípade ak je obdobie trvania pracovného pomeru krajšie ako tri roky, tak policajný útvar udelí modrú kartu na účel vysokokvalifikovaného zamestnania štátnemu príslušníkovi tretej krajiny **na obdobie trvania pracovného pomeru predĺžené o 90 dní**.

- má poskytnutú doplnkovú ochranu,
- požiadal o poskytnutie dočasného útočiska,
- je odídencom,
- má udelený prechodný pobyt na účel sezónneho zamestnania alebo na účel výskumu a vývoja,
- má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte a žiada o udelenie povolenia na prechodný pobyt s cieľom vykonávať hospodársku činnosť v pracovnom pomere alebo ako samostatne zárobkovo činná osoba,
- má právo pobytu alebo právo trvalého pobytu ako rodinný príslušník občana Únie,
- má udelený tolerovaný pobyt na území Slovenskej republiky,
- vstupuje na územie Slovenskej republiky na základe záväzkov vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy alebo
- spĺňa podmienky podľa § 23 ods. 5.

3.1.3 Tolerovaný pobyt

Štátny príslušník tretej krajiny, ktorý ma udelený tolerovaný pobyt **nemôže podnikat'** a ani **vstupovať do pracovnoprávneho vzťahu** alebo **obdobného pracovného vzťahu**²¹.

3.2 Zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Ustanovenia zákona o službách zamestnanosti sú zosúladené s ustanoveniami viacerých záväzných aktov Európskej únie:

- Smernica Rady 86/613/EHS z 11. decembra 1986 o uplatňovaní zásady rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vykonávajúcimi činnosť ako samostatne zárobkovo

²¹ Nevzťahuje sa na cudzincov, ktorí majú **tolerovaný pobyt** z dôvodu **ochrany ich súkromného a rodinného života**, ktorým bol predĺžený tolerovaný pobyt z dôvodu, že sú **obeťami obchodovania s ľuďmi**, a ktorí majú tolerovaný pobyt z dôvodu, že boli **nelegálne zamestnaní za osobitne vykorisťujúcich podmienok**. Znamená to, že v týchto prípadoch cudzinci s tolerovaným pobytom môžu pracovať.

činné osoby vrátane činnosti v poľnohospodárstve a o ochrane samostatne zárobkovo činných žien počas tehotenstva a materstva,

- Smernica Rady 91/383/EHS z 25. júna 1991 doplňujúca opatrenia na podporu zlepšení v ochrane bezpečnosti a zdravia pri práci pracovníkov s pracovným pomerom na dobu určitú alebo s dočasným pracovným pomerom,
- Smernica Európskeho parlamentu a rady 96/71/ES zo 16. decembra 1996 o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb,
- Smernica Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000 o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový a etnický pôvod,
- Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/54/ES z 5. júla 2006 o vykonávaní zásady rovnosti príležitostí a rovnakého zaobchádzania s mužmi a ženami vo veciach zamestnanosti a povolania (prepracované znenie),
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES z 12. decembra 2006 o službách na vnútornom trhu,
- Smernica Rady 2009/50/ES z 25. mája 2009 o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účely vysokokvalifikovaného zamestnania,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov,
- Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/51/EÚ z 11. mája 2011,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov v znení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 o slobode pohybu pracovníkov v rámci Únie,
- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (prepracované znenie),

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/98/EÚ z 13. decembra 2011 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu pre štátnych príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte,

Povolenie na zamestnanie resp. potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta sú upravené zákonom č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Zamestnávateľ môže zamestnávať len štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý:

- je držiteľom modrej karty EÚ (na základe **potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu**),
- má udelený prechodný pobyt na účel zamestnania na základe **povolenia na zamestnanie resp. potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta**,
- má udelené povolenie na zamestnanie a udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny resp. udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte Európskej únie.

Zamestnávateľ, ktorý má záujem zamestnať štátneho príslušníka tretej krajiny musí **najmenej 30 pracovných dní** pred podaním žiadosti o vydanie modrej karty/žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania písomne oznámiť ústrediu voľné pracovné miesta, ich počet a charakteristiku. Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta alebo na udelenie povolenia na zamestnanie vydáva úrad, v ktorého územnom obvode bude štátny príslušník tretej krajiny vykonávať zamestnanie.

3.2.1 Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu

Dané potvrdenie sa týka oblasti vydávania potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré vydáva Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny na žiadosť útvaru Policajného zboru do piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti. Vzor tlačiva žiadosti

určuje ústredie práce, vrátane obligatórnych príloh (**pracovná zmluva, rozhodnutie o uznaní dokladu o vzdelaní štátneho príslušníka tretej krajiny, časti žiadosti o vydanie modrej karty s osobnými údajmi štátneho príslušníka tretej krajiny**). Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu, vydáva Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny na obdobie, počas ktorého by malo zamestnanie trvať, **najviac však na tri roky**.

3.2.2 Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta

Potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta vydáva úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na žiadosť útvaru Policajného zboru do piatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti. V tomto prípade, keď nejde o vysokokvalifikované voľné pracovné miesto, sa k žiadosti o vydanie potvrdenia prikladá **kópia pracovnej zmluvy/písomného prísl'ubu zamestnávateľa na prijatie do zamestnania, rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní štátneho príslušníka tretej krajiny, časti žiadosti o udelenie prechodného pobytu s osobnými údajmi žiadateľa, stanoviska diplomatickej misie alebo konzulátu SR v zahraničí, ak je žiadosť o udelenie prechodného pobytu podaná na zastupiteľskom úrade**. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny pri vydávaní potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta posudzuje situáciu na trhu práce (bez prihliadnutia na situáciu na trhu práce, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý vykonáva v Slovenskej republike sústavnú vzdelávaciu činnosť alebo vedeckú činnosť ako pedagogický zamestnanec, vysokoškolský učiteľ, výskumný pracovník alebo umelecký pracovník vysokej školy, výskumný zamestnanec alebo vývojový zamestnanec vo výskumnej činnosti). Potvrdenie vydáva na obdobie, počas ktorého by malo zamestnanie trvať, **najviac však na dva roky**.

3.2.3 Povolenie na zamestnanie

Na udelenie povolenia na zamestnanie nie je právny nárok, ak zákon o službách zamestnanosti alebo medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, neustanovuje inak. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny môže udeliť povolenie na zamestnanie na základe písomnej žiadosti štátneho príslušníka tretej krajiny, zamestnávateľa alebo právnickej osoby resp. fyzickej osoby, u ktorej bude štátny príslušník tretej krajiny

vykonávať prácu, ak voľné pracovné miesto nie je možné obsadiť uchádzačom o zamestnanie vedeným v evidencii uchádzačov o zamestnanie. K žiadosti o vydanie povolenia priložuje **kópia pracovnej zmluvy/písomného príslubu zamestnávateľa na prijatie do zamestnania, rozhodnutia o uznaní dokladu o vzdelaní štátneho príslušníka tretej krajiny, kópia dokladu o pobyte preukazujúceho udelenie prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny, kópia dokladu preukazujúceho priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte Európskej únie.** Pri udelení povolenia na zamestnanie úrad práce, sociálnych vecí a rodiny prihliada na situáciu na trhu práce. Povolenie na zamestnanie vydáva úrad štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý bude **zamestnaný na účel sezónneho zamestnania najviac 180 dní počas 12 po sebe nasledujúcich mesiacov, bude zamestnaný ako námorník na lodi registrovanej v Slovenskej republike alebo pod vlajkou Slovenskej republiky, má udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny, má udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte Európskej únie.**

Bez povolenia na zamestnanie, potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta alebo potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta, ktoré zodpovedá vysokokvalifikovanému zamestnaniu sa môže zamestnať štátny príslušník tretej krajiny, ktorý²²:

- má udelený trvalý pobyt na území SR,
- má udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie osoby s dlhodobým pobytom v členskom štáte EÚ, po uplynutí 12 mesiacov od začiatku pobytu na území SR,
- má udelený prechodný pobyt na účel zlúčenia rodiny:
 - po uplynutí 12 mesiacov nepretržitého pobytu na území SR od udelenia prechodného pobytu na účel zlúčenia rodiny,
 - a je rodinným príslušníkom držiteľa modrej karty alebo
 - a je rodinným príslušníkom štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má udelený prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja,

²² Vo všetkých uvedených prípadoch taktiež nie je potrebné nahlásenie **voľného pracovného miesta.**

- je rodinným príslušníkom občana členského štátu EÚ a ktorý má právo na pobyt na území SR,
- má udelený prechodný pobyt na účel štúdia a výkon práce nepresiahne u všetkých zamestnávateľov 10 hodín týždenne alebo 20 hodín týždenne, ak je študentom vysokej školy, alebo tomu zodpovedajúci počet dní alebo mesiacov za rok,
- má udelený prechodný pobyt na účel výskumu a vývoja a:
 - vykonáva výskum alebo vývoj na základe dohody o hosťovaní alebo
 - ktorého pedagogická činnosť v pracovnoprávnom vzťahu alebo obdobnom pracovnom vzťahu nepresiahne celkovo 50 dní v kalendárnom roku,

- má udelený prechodný pobyt štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý má priznané postavenie Slováka žijúceho v zahraničí,
- je žiadateľom o udelenie azylu a vstup na trh práce vám umožňuje osobitný predpis,
- má udelený azyl,
- má poskytnutú doplnkovú ochranu,
- má poskytnuté dočasné útočisko,
- ak trvanie jeho pracovnoprávneho vzťahu alebo vyslania na výkon práce nepresiahne celkovo 30 dní v kalendárnom roku a ktorý je
 - pedagogický zamestnanec, akademický zamestnanec, vysokoškolský učiteľ, vedecký, výskumný alebo vývojový pracovník, ktorý je účastníkom odborného vedeckého podujatia, alebo
 - výkonný umelec, ktorý sa zúčastňuje na umeleckom podujatí,

- zabezpečuje na základe obchodnej zmluvy dodávky tovaru alebo služieb a tento tovar dodáva alebo uskutočňuje montáž, záručné a opravárenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo odborné školenia, ak trvanie jeho pracovnoprávneho vzťahu alebo vyslania na výkon práce nepresiahne celkovo 90 dní v kalendárnom roku,
- je prijatý do pracovnoprávneho vzťahu na základe medzinárodnej zmluvy, ktorou je SR viazaná a ktorá ustanovuje, že na prijatie štátneho príslušníka tretej krajiny do pracovnoprávneho vzťahu nie je potrebné povolenie na zamestnanie,

- je rodinný príslušník člena diplomatickej misie, zamestnanca konzulárneho úradu alebo zamestnanca medzinárodnej vládnej organizácie so sídlom na území SR, ak medzinárodná zmluva uzatvorená v mene vlády SR zaručuje vzájomnosť,
- je členom záchranej jednotky a poskytuje pomoc na základe medzištátnej dohody o vzájomnej pomoci pri odstraňovaní následkov havárií a živelných pohrôm a v prípadoch humanitárnej pomoci,
- je príslušníkom ozbrojených síl alebo civilnej zložky ozbrojených síl vysielajúceho štátu,
- vykonáva odbornú prax alebo odborný výcvik v školách alebo školských zariadeniach,
- úspešne absolvoval štúdium na strednej škole alebo štúdium na vysokej škole na území SR,
- bude zamestnaný na určené obdobie na účel zvýšenia kvalifikácie vo vykonávanom zamestnaní, najviac na 1 rok (stáž),
- nedovršil 26 rokov veku a bude zamestnávaný príležitostnými a časovo obmedzenými prácami v rámci výmeny medzi školami alebo v rámci programov pre mládež alebo programov pre vzdelávanie, ktorých sa SR zúčastňuje,
- ak vás vyslal zamestnávateľ so sídlom v členskom štáte EÚ v rámci poskytovania služieb zabezpečených týmto zamestnávateľom,
- je spoločník obchodnej spoločnosti, štatutárny orgán obchodnej spoločnosti alebo člen štatutárneho orgánu obchodnej spoločnosti, ktorý plní úlohy pre obchodnú spoločnosť, ktorej bola poskytnutá investičná pomoc, vykonávaním činností, a to počas obdobia, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci,
- pre obchodnú spoločnosť, ktorej bola poskytnutá investičná pomoc, zabezpečuje na základe obchodnej zmluvy dodávky tovaru alebo služieb a tento tovar dodáva alebo uskutočňuje montáž, záručné a opravárenské práce, práce týkajúce sa nastavenia systémov výrobných zariadení, programátorské práce alebo odborné školenia, a to počas obdobia, na ktoré bolo vydané rozhodnutie o schválení investičnej pomoci,
- je zamestnaný v medzinárodnej hromadnej doprave, ak ste na výkon práce vyslaný svojím zahraničným zamestnávateľom,
- vykonáva činnosť pre právnickú osobu, ktorej bolo vydané osvedčenie o významnej investícii, a

- riadi túto právnickú osobu alebo jej organizačnú zložku alebo
 - má mimoriadne odborné vedomosti, zručnosti, schopnosti alebo poznatky nevyhnutné pre prevádzku spoločnosti, výskumné techniky alebo manažment, ak vykonávanie tejto činnosti nepresiahne celkovo 90 dní v kalendárnom roku,
-
- je akreditovaný v oblasti oznamovacích prostriedkov,
 - má predĺžený tolerovaný pobyt z dôvodu, že sa stal obeťou obchodovania s ľuďmi,
 - má udelený tolerovaný pobyt z dôvodu rešpektovania súkromného a rodinného života,
 - má udelený tolerovaný pobyt z dôvodu nelegálneho zamestnávania za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok, ak je jeho prítomnosť nevyhnutná na účely trestného konania,
 - vykonáva duchovenskú činnosť z poverenia registrovanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti,
 - má udelené národné vízum a vzťahuje sa na váš program pracovnej dovolenky, ktorý schválila vláda SR.

Záver

Dokument si dával za cieľ zmapovať politiky a opatrenia, ktoré sa týkajú zamestnania a podnikania štátnych príslušníkov tretích krajín. Téma zamestnania i podnikania cudzincov s dôrazom na štátnych príslušníkov tretích krajín je momentálne súčasťou mnohých politických a expertných diskusií krajín Európskej únie a výnimkou nie je ani Slovenská republika, pretože štátni príslušníci tretích krajín sa začínajú prejavovať ako významný faktor na trhu práce SR.

Na základe podrobnejšej analýzy sme sa presvedčili, že migračnej politike v oblasti zamestnania a podnikania bola, od vzniku samostatnej Slovenskej republiky, venovaná slabá pozornosť a bola značne podceňovaná. Určitý zlom nastal až od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie v roku 2004, kedy sa zdynamizovali aj politiky v oblasti migrácie (ale aj zamestnania a podnikania) štátnych príslušníkov tretích krajín. Tento pozitívny vývoj bol podporený hlavne vytvorením koncepčných materiálov, najskôr v roku 2005, Koncepcie migračnej politiky, a neskôr jej aktualizáciou – Koncepcnými zámermi migračnej politiky SR na obdobie rokov 2011 – 2015. Bližšie sa však integrácií migrantov (aj ekonomickej) venovala Koncepcia integrácie cudzincov SR. Koncepcia integrácie sa v tomto roku dočkala aktualizácie v podobe materiálu – Integračná politika SR 2014.

V poslednej časti našej analýzy sme sa venovali analýze zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a zákona č. 5/2004 o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Daná legislatíva potvrdila stále prítomný náročný administratívny proces prijímania štátnych príslušníkov tretích krajín, aj keď k zlepšeniu tejto situácie, od 1. januára 2014, prispela novela zákona o službách zamestnanosti v podobe nových foriem prístupu štátnych príslušníkov tretích krajín k zamestnaniu na území Slovenskej republiky.

Vo všeobecnosti však môžeme povedať, že všetky aktualizované i novoprijaté dokumenty majú charakter rozvojovej iniciatívy a poskytujú značný impulz v migračnej politike Slovenskej republiky.

Zoznam bibliografických zdrojov

Publikácie

BLEHA, B. – ŠPROCHA, B. – VAŇO, B. 2013. *Prognóza populačného vývoja Slovenskej republiky do roku 2060*. Bratislava: INFOSTAT, 2013. 81 s. ISBN 978-80-89398-23-2.

BRNULA, P. 2008. *Sociálna práca so žiadateľmi o azyl a azylantmi*. Prešov: Pavol Šidelský – Akcent print, 2008. 88 s. ISBN 978- 80-89295-10-4.

DIVINSKÝ, B. 2007. *Zahraničná migrácia v Slovenskej republike: Vývojové trendy od roku 2000: výskumná analýza*. Bratislava: Výskumné centrum Slovenskej spoločnosti pre zahraničnú politiku, n. o., 2007. 68 s.

DIVINSKÝ, B. 2009. *Migračné trendy v Slovenskej republike po vstupe krajiny do EÚ (2004 – 2008)*. Bratislava: IOM, 2009. 117 s. ISBN 978-80-970274-2-1

MIHÁLY, G. – DIVINSKÝ, B. 2011. *Nové trendy a prognóza pracovnej migrácie v Slovenskej republike do roku 2020 s výhľadom do roku 2050*. Bratislava: TREXIMA Bratislava, spol. s r. o., 2011. 101 s. ISBN 978-80-88711-03-2.

Dokumenty

Koncepcia migračnej politiky SR

Koncepcia integrácie cudzincov SR

Programové vyhlásenie vlády SR 2010 – 2014

Koncepcné zámery migračnej politiky SR na obdobie rokov 2011 – 2015

Migračná politika SR s výhľadom do roku 2020

Minerva 2.0 – Slovensko do prvej ligy

Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016

Integračná politika SR 2014

Legislatíva

zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov